

ע"פ 2137/14 - הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רויטל חובל, יניב קובוביץ נגד מדינת ישראל, זאור חנקישייב

בבית המשפט העליון

ע"פ 2137/14

לפני: כבוד השופט א' שהם

המערערים: 1. הוצאת עיתון הארץ בע"מ
2. רויטל חובל
3. יניב קובוביץ

נ ג ד

המשיבים: 1. מדינת ישראל
2. זאור חנקישייב

ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, מיום 18.03.2014, במ"ת 18794-03-14, שניתנה על ידי כב' השופט צ' קאפח

תאריך הישיבה: ח' בניסן התשע"ד (8.4.2014)

בשם המערערים: עו"ד טל ליבליך; עו"ד ליאת ברגמן-רביד

בשם המשיבה 1: עו"ד שאול כהן

בשם המשיב 2: עו"ד דנה קרן

עמוד 1

החלטה

1. זהו ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, מיום 18.3.2014, במ"ת 18794-03-11, שניתנה על-ידי כב' השופט צ' קפאח, בגדרה נדחתה בקשת המערערים לבטל את צו איסור הפרסום שניתן לגבי זהותו של המשיב 2, שהיה עד המדינה בפרשת הרצח במועדון הבר נוער בתל אביב (להלן: הנאשם).

רקע והליכים קודמים

2. ביום 10.3.2014, הוגש נגד הנאשם לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו כתב אישום המונה שני אישומים, שבו יוחסו לו עבירות אלה: בידוי ראיות, לפי סעיף 238 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) (שתי עבירות); ידיעות כוזבות, לפי סעיף 243 סיפא לחוק העונשין (ריבוי עבירות); שיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק העונשין (ריבוי עבירות); השמדת ראיה, לפי סעיף 242 לחוק העונשין (ריבוי עבירות); קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין (ריבוי עבירות); ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין (ריבוי עבירות); והדחה בחקירה, לפי סעיף 245(א) לחוק העונשין.

3. סעיף 1 של האישום הראשון, מזכיר את האירוע הנורא שהתרחש ביום 1.8.2009 בסמוך לשעה 22:30, במועדון הבר נוער בתל אביב (להלן: המועדון), במהלכו נרצחו מפגיעות קליעים שני צעירים ונפצעו עשרה נוספים. בעקבות הרצח, נפתחה חקירה ביחידה המרכזית של משטרת מחוז תל אביב. מסופר בכתב האישום, כי מדובר בחקירה סבוכה, אשר התנהלה באופן אינטנסיבי תוך השקעת משאבים מרובים, על מנת להביא לפענוח פרשת הרצח.

נטען בכתב האישום, כי ביום 21.3.2013, בעת שנשא עונש מאסר, פנה הנאשם למשטרת ישראל וטען כי הוא יודע את זהותו של מבצע הרצח. בהמשך, מסר הנאשם לחוקרי משטרת ישראל מידע לפיו אדם בשם חגי פליסיאן (להלן: חגי), הוא זה שביצע את הרצח במועדון. ביתר פירוט, מסר הנאשם לחוקרי המשטרה מידע כוזב כמפורט להלן: חגי פנה אליו סמוך לפני ביצוע הרצח וסיפר לו כי אדם בעל תפקיד במועדון (להלן: בעל התפקיד), פגע מינית במקורב שלו ועל כן יש בכוונתו לגרום למותו של בעל התפקיד, כמעשה נקמה; במסגרת ההכנות לביצוע הרצח פנה חגי אל הנאשם, ביקש וקיבל ממנו פרטים לגבי בעל התפקיד ואודות המועדון. לאחר ביצוע הרצח, התוודה חגי בפניו על ביצועו; הקשר בינו לבין חגי התקיים שעה שהנאשם ריצה עונש מאסר, והתקשורת ביניהם התנהלה באמצעות טלפון נייד שהיה ברשות הנאשם, ולא באמצעות טלפונים ציבוריים המצויים בבית הסוהר.

עוד נטען, כי הנאשם טען בפני החוקרים כי יש באפשרותו לספק להם ראיות להוכחת המידע שמסר להם "וכי יוכל לדובב את חגי בנוגע לרצח". על יסוד מידע כוזב זה, נכרת, ביום 22.4.2013, הסכם בין הנאשם למשטרת ישראל במסגרתו קיבל הנאשם במרמה ובנסיבות מחמירות מעמד של "עד מדינה" (להלן: ההסכם). במסגרת ההסכם קיבל הנאשם במרמה טובות הנאה מרובות, כמפורט להלן: המדינה הסכימה לשחרורו המוקדם של הנאשם מהמאסר אותו הוא ריצה; הנאשם קיבל דמי מחייה חודשיים בסך אלפי שקלים וכן מקום מגורים; כמו כן, קיבל הנאשם מעמד של "עד מוגן" בהתאם לחוק להגנה על עדים, התשס"ט-2008 "על כל המשתמע מכך".

עמוד 2

נטען בנוסף בכתב האישום, כי במסגרת ההסכם "ועל סמך הידיעות הכוזבות שמסר", שוחרר הנאשם ממאסרו ונשלח על ידי אנשי המשטרה למפגשים עם חגי ועם מעורבים נוספים, אליהם הוא התייחס בהודעותיו הכוזבות. על גופו של הנאשם הותקנו, בחלק מהמפגשים, מכשירי הקלטה לשם תיעוד המפגשים. נאמר בכתב האישום, כי הנאשם ידע כי תוצרי ההקלטות ישמשו כראיות בחקירה המתנהלת ובהליך משפטי עתידי בתיק הרצח.

4. לפי כתב האישום, במועד כלשהו גמלה בלבו של הנאשם ההחלטה לבדות ראיות "באופן שיחזה להיראות כי חגי התוודה בפניו על ביצוע הרצח". נטען, כי לצורך הוצאת תוכניתו מהכוח אל הפועל, ניהל הנאשם ערוצי תקשורת מקבילים עם חגי, שאחד מהם היה נסתר מעיני המשטרה. נמסר בכתב האישום, כי הנאשם פעל באופן זה בודעו כי יש בידי המשטרה היכולת להתחקות אחר השיחות הטלפוניות שיתקיימו עם חגי, כמו גם אחר תוכנם של מסרונים SMS, אך סבר שלא ניתן לעשות כן לגבי הודעות "WhatsApp". בהתאם לכך, הציע הנאשם לחגי ליטול חלק בתוכנית לפיה חגי ישלח מסרון ויוקלט אומר דברים, "אשר תוכנם יכתב מראש על ידי הנאשם". הנאשם הטעה את חגי לחשוב כי ההקלטה והמסרון ישמשו אותו וצדדים שלישיים למטרה מסוימת "שרוח בצידה", והבטיח לחגי שכר תמורת שיתוף הפעולה. חגי הסכים להצעת הנאשם ותוודך על ידו, כך נטען, במפגשים שלא הוקלטו "באשר לאופן הביצוע והמועד שבו תצא התוכנית לפועל". חגי נטל חלק בתוכניתו של הנאשם מבלי לדעת "כי הדברים המוכתבים לו יוצגו על ידי הנאשם בחקירת המשטרה, כנוגעים לביצוע הרצח בבר נוער". בהמשך, "ובמסגרת התוכנית האמורה" שלח חגי, ביום 2.6.2013 מסרון לטלפון הנייד של הנאשם, שתוכנו הוכתב לו על-ידי הנאשם מבעוד מועד, בזו הלשון: "א.א. תקשיב אני אמרתי לאחי לא לדבר על הנושא של הבר הזה הזין ואני לא מבין למה אתה מנסה לפתוח את זה מה שהיה מת לא צריך לעיר מתים אחי מדובר בחופש שלנו". הנאשם, שקיבל כאמור את המסרון במרמה, הציג בפני חוקרי המשטרה בכוונה להטעותם, ונטען בכזב כי חגי שלח אליו את המסרון ביוזמתו, והסתיר מהם את העובדה כי מסרון זה נשלח ביוזמתו של הנאשם. עם קבלת הראיה, החליטו אנשי המשטרה לשלוח את הנאשם למפגש מתועד עם חגי.

לקראת אותו מפגש מתוכנן, נדבר הנאשם, ביום 3.6.2013, עם חגי ונקבע ביניהם כי הם יפגשו בדירתו של חגי. עובר למפגש, כך נטען בכתב האישום, תדרך הנאשם את חגי, וזאת בין היתר באמצעות שליחת הודעות "WhatsApp", כאשר בתדרוך זה מסר הנאשם לחגי כי במהלך המפגש ביניהם ימסור חגי "תכנים שהכתיב לו הנאשם מבעוד מועד וכן תכנים שיציג לו במהלך הפגישה, ואלה יוקלטו". בין היתר, כתב הנאשם לחגי "אחרי שנשב חמש דקות ככה אז תגיד לו טוב תזכור מה לגיד תחת לחץ..." וכן "שומע תגיד מה שאתה צריך לגיד ואז אני יגיד משהו ואז אני יכתוב לך מה לגיד וזהו נסגור את זה טוב אבל תהיה קצת עצבני..."

5. על מנת להעלים את עקבות מעשיו ולמנוע את ברור האמת, הורה הנאשם, כך נטען בכתב האישום, לחגי למחוק ממכשיר הפלאפון שלו את ההודעות שהחליפו ביניהם, וסמוך לאחר מכן מחק חגי את ההודעות, כפי שהתבקש. באותו יום, 3.6.2013, בסמוך לשעה 20:00, יצא הנאשם לפגוש את חגי כשהוא נושא על גופו מכשיר הקלטה משטרי. עם היכנסו לדירתו של חגי, סימן הנאשם לחגי לומר את הדברים כפי שסוכם ביניהם. נטען, כי במהלך הפגישה הציג הנאשם לחגי תכנים שונים באמצעות מכשירי הפלאפון שהחזיק ברשותו "וחגי דקלם אותם מבלי שהבין את פשרם של הדברים והקשרם לרצח בבר נוער". מיד לאחר המפגש עם חגי, מסר הנאשם לחוקרי המשטרה את תוצרי ההקלטה שאותה קיבל מחגי במרמה, ונטען כי האחרון התוודה בפניו על ביצוע הרצח במועדון. נטען בכתב האישום, כי על סמך הידיעות הכוזבות והראיות הבדויות שסיפק הנאשם, כמפורט לעיל, נעצר, ביום 5.6.2013, חגי כחשוד בביצוע הרצח ונעצרו מעורבים אחרים. עוד נטען, כי בסמוך למועד המעצר מחק הנאשם במזיד את תוכנית ה-"WhatsApp" ממכשיר הפלאפון שלו, במטרה להשמיד ראיות שעשויות להיות דרושות בהליך שיפוטי. ביום 8.7.2013, הוגש נגד חגי כתב אישום שבו

יוחסו לו שני מעשי רצח ועשרה ניסיונות רצח במועדון, כאשר כתב האישום מבוסס "במידה רבה" על הידיעות הכוזבות והראיות הבדויות שמסר הנאשם.

6. נטען, כי עד למועד הגשת כתב האישום נגד חגי ואף לאחריו בכל ההזדמנויות בהן נחקר הנאשם ועד למעצרו בתיק זה "חזר הנאשם על גרסאותיו הכוזבות...והוסיף פרטים כוזבים רבים לאורך כל החקירה". הנאשם עשה את המעשים מתוך כוונה להביא לידי עיוות דין, כאשר בעקבות מעשיו של הנאשם נמנעה מחגי האפשרות להוכיח את טענתו, לפיה מדובר בראיה בדויה ולסתור את גרסת הנאשם, ועקב כך, הוא שהה במעצר לתקופה של כ-8.5 חודשים. עוד נטען, כי "מעשיו של הנאשם פגעו פגיעה חמורה וחתרו תחת פעילותה של מערכת אכיפת החוק והמשפט ומנעו מרשויות אכיפת החוק להגיע לחקר האמת". המאשימה מציינת כי מעשיו של הנאשם גרמו נזק בל ישוער לכלל המעורבים בפרשה "לרבות למשפחות המנוחים ולנפגעי העבירה בתיק הרצח". עוד נטען, כי "נגרמה פגיעה קשה באמון הציבור במערכת אכיפת החוק בכללותה".

7. באישום השני נטען, כי ביום 8.10.2013 או בסמוך לכך, בפגישה בירושלים, הניע הנאשם את ב.ב. למסור הודעת שקר בנוגע לחקירת הרצח בבר נוער, ליחידה המרכזית שחקרה את תיק הרצח. כנטען בכתב האישום, הנאשם הורה לב.ב. למסור הודעה שקרית, לפיה הוא (ב.ב.) פגש ב-ג.ג. והאחרון אמר לו כי יש לנאשם "דרישת שלום... מהפליסיאנים", וכי אם הנאשם חושב שהוא בטוח בתוכנית להגנת עדים "אז הוא לא". בעקבות הדחתו על-ידי הנאשם, פנה ב.ב. אל חוקרי היחידה המרכזית בתל אביב ומסר הודעה ברוח זו. בהמשך, ולאחר שהסתבר כי מדובר בהודעה שקרית, נחקר ג.ג. באזהרה בחשד של שיבוש הלכי המשפט. לטענת המאשימה, הנאשם עשה את המיוחס לו באישום זה על מנת ליצור רושם מוטעה כי הוא מאוים על ידי בני משפחת פליסיאן "ובכך לחזק את מעמדו כעד מוגן".

8. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המאשימה בקשה לבית המשפט המחוזי לעצור את הנאשם עד לתום ההליכים במשפטו. נטען, כי בידי המאשימה ראיות לכאורה, די והותר, להוכחת אשמתו של הנאשם. עוד נטען, כי אין לשחרר את הנאשם לחלופת מעצר, בשים לב לתחכום הרב שגילה בביצוע העבירות, והנזק הרב שגרם במעשיו לגורמים רבים. מעשים אלה מעידים "עליו כאלף עדים" כי הנאשם מסוגל לשבש את החקירה "בכל צורה ובכל דרך, ללא מורא". לכך יש להוסיף את עברו הפלילי המכביד של הנאשם הכולל עבירות רכוש רבות; נשיאת והחזקת נשק שלא כדין; הצתה; מקרים רבים של הפרת הוראה חוקית; איומים; עבירות נגד שוטרים והעלבת עובדי ציבור. הנאשם ריצה ארבע תקופות של מאסר בפועל, שהארוכה שבהן היא בת 40 חודשים, ולמעשה "במהלך חייו הבגירים, בילה [הנאשם] את רוב זמנו מאחורי סורג ובריח".

9. ביום 10.3.2014, התקיים דיון בפני כב' השופט צ' קפאח בבקשת המדינה לעצור את הנאשם עד לתום ההליכים במשפטו. באותו יום, ניתנה החלטת ביניים לפיה יעצר הנאשם עד להחלטה אחרת, כאשר דיון מפורט בעניין זה יתקיים בהמשך. כמו כן, נדונה בבקשת המדינה להוציא צו האוסר על פרסום שמו, תמונתו וכל פרט מזהה אודות הנאשם. השופט קפאח ציין בהחלטתו כי "לכאורה הבקשה תמוהה", שכן הנאשם "מוכר היטב לבעלי ריבו". עם זאת, ולאחר עיון בחומר מודיעיני חסוי, למד השופט קפאח כי פרסום שמו של הנאשם או פרטים מזהים אחרים אודותיו, יכולים להקים חשש "בדרגת וודאות קרובה כי בטחונו יפגע". לפיכך, קבע השופט קפאח כי "צו איסור פרסום שמו של [הנאשם] או כל פרט היכול להביא לזיהויו יעמוד על כנו". מנגד, הוסר צו איסור הפרסום על יתר פרטי החקירה.

10. ביום 13.3.2014, הגישו המערערים בקשה לבית המשפט המחוזי "להורות על הסרת צו איסור הפרסום על זהותו ופרטיו של עד המדינה לשעבר בפרשת ה'בר-נוער". נטען בבקשה, כי קיים עניין ציבורי רב בפרסום זהותו של הנאשם, הגובר על השיקולים המצדיקים את איסור הפרסום, ולפיכך התבקש בית המשפט לבטל את צו איסור הפרסום ו"לחילופין להורות על זימון הצדדים לדיון בפניו".

11. בתגובה קצרה בכתב, מיום 17.3.2014, הודיעה המשיבה כי היא מתנגדת לבקשה, שכן "צו איסור הפרסום הוצא לפי הערכה של המשטרה לפיה קיים חשש לבטחונם של הנאשם אם יפורסם שמו או כל פרט מזהה עליו". הנאשם, באמצעות בא כוחו דאז, עו"ד יאיר רגב, הביע אף הוא התנגדות להסרת צו איסור הפרסום. לטענת הנאשם, הוא "התנדב לספק למשטרה מידע מודיעיני אודות מבצעי הרצח בבר נוער, עקב התנדבותו הוחלט להפעילו כסוכן משטרה לצורך הפללת המעורבים". עוד נטען, כי "מכלול פעולות החקירה אשר בוצעו על-ידי המשטרה גרמו מטבע הדברים לשינוי מצבו לרעה וכיום הוא נמצא בסיכון ממשי לחייו ולבטחונו". נטען בנוסף, כי הנאשם שימש "קודם כל מקור מודיעיני" וכי טובת הציבור מחייבת את המדינה לשמור את פרטיו בסוד, שכן הסכנה הנשקפת לו אין מקורה רק במעורבים בתיק החקירה "אלא מהעולם העברייני כולו".

12. בהמשך לכך, ביקשו המערערים כי בדיון שנועד ליום 18.3.2014, בנושא מעצרו של הנאשם, תשמע גם עמדתם לעניין צו איסור הפרסום. המשיבה התנגדה לכך, ובהחלטה בפתקית שניתנה על-ידי השופט קפאח, ביום 18.3.2014, נאמר כי אין מקום לשינוי החלטתו הקודמת מיום 10.3.2014, לנוכח תוכנו של החומר המודיעיני, ממנו עולה כי "נשקפת סכנת חיים לעד המדינה אם יפורסמו שמו ופרטיו". לדידו של השופט קפאח, אין "כל שיקול וכל טיעון היכול לעמוד כנגד המסמך המודיעיני שהוצג לי". ועוד נאמר בהחלטה כי מסמך זה פתוח לביקורת שיפוטית.

הערעור על ההחלטה בדבר איסור הפרסום

13. בערעור שהוגש על החלטתו של השופט קפאח, נטען כי בית המשפט קיבל את ההחלטה בדבר איסור פרסום שמו של הנאשם ופרטים מזוהים אודותיו, ללא קיום דיון במעמד הצדדים, לשם שמיעת הטענות השונות בעניין. לגופם של דברים, טוענים המערערים כי בית משפט קמא לא ייחס משקל ראוי לעקרונות של פומביות הדיון וזכות הציבור לדעת. המערערים, עיתון "הארץ" ושני עיתונאים באותו עיתון, גורסים כי "יש עניין ציבורי חריג ומיוחד בפרסום זהותו ופרטיו של עד המדינה לשעבר, אשר היתל במשטרת ישראל, הונה אותה, וכן את מדינת ישראל כולה – אשר עקבה בדריכות אחר התקדמות החקירה וההתפתחויות בפרשה". עוד נטען, כי הצו שניתן על-ידי בית משפט קמא אינו עולה בקנה אחד עם ההלכה הפסוקה, לפיה יש לפרש על דרך הצמצום את החריגים לעקרון פומביות הדיון וזכות הציבור לדעת. טענה נוספת שהיתה בפי המערערים נוגעת לפרסום שמו של הנאשם ברשת האינטרנט, לפחות בארבעה מקורות שונים, כאשר במקום אחד מופיעה גם תמונתו. לפיכך, כך נטען, ניתן בנקל לברר את זהותו של הנאשם, ועובדה היא שעד כה לא התממש החשש מפני פגיעה בו. לטענת המערערים, צו איסור הפרסום מונע מכלל הציבור לדעת את זהותו של הנאשם, בעוד שמי שמעוניין לפגוע בו, יודע ממילא במי המדובר. נטען בנוסף, כי על פי פסיקתו של בית משפט זה, הרי שגם אם נשקפת סכנה ממשית לבעל דין כלשהו, עדיין מחובתו של בית המשפט לבחון אם יש מקום, בנסיבות העניין, לסטות מהערכים החוקתיים הנוגעים לפומביות הדיון וזכות הציבור לדעת, ולהורות על איסור הפרסום. ועוד נטען, כי הנטל הרובץ לפתחו של מי מבקש איסור פרסום הינו משמעותי וכבד, ואין די בקיומו של חשש ערטילאי לפגיעה בבטחונו של בעל הדין, כדי להצדיק החלטה

שעניינה איסור פרסום שמו ופרטים מזהים אודותיו. על המבקש להניח תשתית ראייתית ברמה של "וודאות קרובה" לפגיעה ממשית בבטחונו, שאחרת לא תיענה בקשתו לאיסור הפרסום.

לאור האמור, התבקשתי לקבל את הערעור ולהורות על הסרת צו איסור הפרסום.

תגובת המשיבים

14. מדינת ישראל, אשר יוצגה על-ידי עו"ד שאול כהן מפרקליטות המדינה (להלן: המשיבה), מבקשת לדחות את הערעור, בהסתמך על סעיף 70(ד) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט), שלפיו ניתן לאסור כל פרסום, בין היתר, לצורך "הגנה על בטחונו של בעל דין". נטען על ידי המשיבה, כי על יסוד חומר מודיעיני עדכני וחד משמעי, עלול הנאשם לעמוד בסכנה מוחשית וקונקרטית לחייו ולשלמות גופו, אם ייחשפו ברבים שמו ופרטים מזהים אחרים אודותיו. לגישת המשיבה, האינטרס הציבורי שבפרסום זהותו של הנאשם, שהוא אינטרס "רכילות", אינו שקול כנגד הסיכון הממשי לשלומם ולבטחונו של הנאשם.

15. באת כוחו של הנאשם, הצטרפה לעמדת המשיבה, ואף לגישתה, חשיפת פרטיו של הנאשם עלולה לסכן את חייו. אשר לטענה כי הדברים פורסמו, ממילא, באינטרנט נטען כי יש כוונה לפעול למנוע את החשיפה, הנעשית בניגוד לצו איסור הפרסום. עוד נטען, כי מי שחצה את הקווים והפך להיות עד מדינה, יהיו גורמים רבים "שירצו ברעתו באופן כללי".

16. בהסכמת הצדדים, עיינתי בחומר מודיעיני חסוי, שאליו אתייחס בהמשך, ככל שהדבר יהיה אפשרי. ואולם, אציין כבר עתה כי אין בחומר זה כל מידע קונקרטי בדבר חשש לפגיעה בנאשם.

דיון והכרעה

17. נקודת המוצא לדיונונו מצויה בהוראת סעיף 3 לחוק יסוד: השפיטה, הקובע לאמור: "בית משפט ידון בפומבי, זולת אם נקבע אחרת בחוק או אם בית המשפט הורה אחרת לפי חוק". בהתאם לכך, נאמר בסעיף 68(א) לחוק בתי המשפט כי "בית משפט ידון בפומבי". כפי שנקבע בבש"פ 2484/05 פרי נ' מדינת ישראל (18.7.2005):

"...אין חולקין שפומביות הדיון המשפטי, במובנו הרחב הכולל הן את קיום הדיון המשפטי באופן הפתוח לציבור הרחב והן במובן פרסום זהות בעלי הדיון, מהווה סימן היכר לשיטה משפטית בחברה דמוקרטית, שיטת משפט המזמינה את כלל הציבור להיחשף לפעולותיה, ללמוד אותן, לבקור ולהעריכן. פומביות הדיון חיונית היא. כך יכול כל אזרח להיחשף להליך המשפטי, בין אם עניינו בהליך הנו אישי ובין אם התעניינותו נובעת מכל טעם אחר. זכותו הבסיסית של כל אזרח לדעת, ללמוד ולחקור את המתרחש בתוך אולם בית המשפט, בטרקלין בו דנים על החטא ועונשו כמו גם את זהות השופט היושב בדין, את זהות בעלי הדיון ואת טיבה של ההכרעה השיפוטית" (פיסקה 4 להחלטתה של השופטת ע' ארבל; וראו גם, בש"פ 5153/04 פלוני נ' ידיעות אחרונות (20.6.2004); בש"פ

עמוד 6

4814/05 ביטאר נ' מדינת ישראל (26.7.2005).

בשל המשקל הנכבד שניתן לעקרון פומביות הדיון, נקבע לא אחת כי את החריגים לכלל הפומביות יש לפרש על דרך הצמצום (בש"פ 10927/07 מור נ' מדינת ישראל (6.1.2008) (להלן: עניין מור)), וזאת למרות, שמטבע הדברים, פרסום זהותו של נאשם עלול להסב לו פגיעה בכל תחום מתחומי חייו, ובין היתר ניתן למנות את אלה: פגיעה בשמו הטוב; פגיעה בבני משפחתו שלא חטאו; פגיעה כלכלית לו ולמקורביו; ולעיתים גם חשש לפגיעה בשלומם ובבטחונם של הנאשם (בש"פ 197/12 חדד נ' מדינת ישראל (16.2.2012) (להלן: עניין חדד)).

18. סמכותו של בית המשפט לאסור כל פרסום "בקשר לדיוני בית המשפט", ובכלל זה גם פרסום שמו וזהותו של בעל דין, מעוגנת בסעיף 70(ד) לחוק בתי המשפט, שזו לשונו:

"בית משפט רשאי לאסור כל פרסום בקשר לדיוני בית המשפט, במידה שהוא רואה צורך בכך לשם הגנה, על בטחונו של בעל דין, עד או אדם אחר ששמו הוזכר בדיון או לשם מניעת פגיעה חמורה בפרטיות של אחד מהם או לשם מניעת פגיעה בפרטיותו של אדם עם מוגבלות שכלית או של אדם עם מוגבלות נפשית, כהגדרתם בחוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות של אחד מהם".

אחד החריגים לכלל פומביות הדיון הוא, אפוא, הצורך להגן על "בטחונו של בעל דין", ונקבע כי "מושג זה של הגנה על ביטחון ודאי אינו כולל הגנה מפני עיתונות, שיודעת להיות מאוד תוקפנית, עוינת, מציצנית" (ע"א 5185/93 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרום, פ"ד מט(1) 318, 342 (1995), וגם לא הגנה על בטחונו הכלכלי של בעל דין. עוד נקבע, כי הגם שפשוטו של מקרא מלמד כי הכוונה היא לחשש של פגיעה באדם אחר בנאשם, הרי "שפירוש תכליתי של הסעיף כולל גם מצב בו קיים סיכון שהנאשם יפגע בעצמו בשל חשיפתו לציבור" (עניין חדד, בפיסקה 15).

19. על יסוד העקרונות שפורטו לעיל, אעבור להלן מהכלל אל הפרט. ראשית, הנני רואה להתייחס לטענה לפיה לא התקיים דיון בבקשה לבטל את צו איסור הפרסום. סעיף 70ג לחוק בתי המשפט הדין ב"בקשה לביטול איסור פרסום" קובע כהאי לישנא:

"(א) ציווה בית המשפט על איסור פרסום לפי סעיף 70(ד), (ה) או (ה1) רשאי מי שמעוניין בביטול האיסור, לרבות כלי תקשורת, להגיש לבית המשפט שנתן את הצו בקשה לביטולו; בקשת הביטול תידון לפני דן יחיד".

הנה כי כן, היה על בית המשפט, אשר קיבל בקשה לבטל את צו איסור הפרסום, לקיים דיון בבקשה בהשתתפות כל הצדדים הנוגעים בדבר, ודומה כי שגה בית משפט קמא משלא נעתר לבקשה לקיים דיון, כאמור.

20. ומכאן לערעור על ההחלטה שלא לבטל את צו איסור הפרסום. מן הראוי לציין, כבר בפתח הדברים, כי לצד האינטרס הכללי בפרסום שמו וזהותו של נאשם בפלילים, קיים במקרה דנן עניין ציבורי מהמעלה הראשונה לפרסם כל פרט אפשרי לגבי החקירה שהביאה להגשת כתב האישום, לרבות שמו וזהותו של הנאשם. פרשת הרצח הנתעב במועדון הבר נוער, היא כפצע מדמם בגופה של

החברה בישראל, ומטבע הדברים עמדו ההתפתחויות בפרשה זו במוקד העניין הציבורי. משמסתבר, לפחות לכאורה, כי חשיפת זהותם של המעורבים בביצוע הרצח, אינה אלא תוצר של מעשי תרמית והונאה מצידו של הנאשם, ברי כי קיים עניין ציבורי לדעת, בנסיבות אלה, את זהותו של העבריין. אין בידי לקבל את הטענה כי עסקינן בעניין רכילותי גרידא, ולטעמי אין מדובר ב"פרסום שם שנועד להשביע רעבון של רכילות", כאמור בבש"פ 5759/04 תורג'מן נ' מדינת ישראל (1.8.2004) (להלן: עניין תורג'מן). יצוין, כי בעניין תורג'מן נסב הדיון סביב פרסום שמו של חשוד בביצוע העבירה ולא במי שהוגש נגדו כתב אישום, כשאז יש משקל יתר לעניין הציבורי שבפרסום פרטיו של הנאשם.

21. משקבענו כי קיים עניין ציבורי מוגבר בפרסום שמו וזהותו של הנאשם, נותר עוד לדון בשאלה האם החשש לפגיעה בבטחונו של הנאשם, יש בו כדי להביא לדחיית הערעור. במילים אחרות, האם בהתנגשות בין האינטרס החוקתי של פומביות הדיון לבין הצורך לשמור על בטחונו של הנאשם, גובר השיקול האחרון, ודוחה מפניו ערכים חשובים כמו: זכות הציבור לדעת, חופש העיתונות, חופש הביטוי ופומביות הדיון במובן הרחב. לאחר שבחנתי את החומר שהוצג בפניי ונתתי את דעתי לטיעוני הצדדים, הגעתי למסקנה כי יש לקבל את הערעור ולבטל את צו איסור הפרסום בעניינו של הנאשם.

אכן, אין זה סוד כי הנאשם שימש בעברו כמקור משטרתי וסייע למשטרה בפענוח פשעים מסויימים בשנים עברו. במובן זה, קיים חשש מובנה כי מי מבין הנפגעים מפעילותו של הנאשם ינסה לפגוע בו. ואולם, וכפי שציינתי לעיל, מדובר בחשש כללי, בלתי קונקרטי, והדברים המופיעים במידע המודיעיני אינם מצביעים על גורם זה או אחר שממנו נשקפת הרעה לנאשם.

זאת ועוד, נראה בעליל כי מי שחפץ ברעתו של הנאשם מכיר היטב את זהותו, וכפי שציין, בצדק, השופט קפאח בהחלטתו, כי "לכאורה הבקשה תמוהה [כיוון שהנאשם] מוכר היטב לבעלי ריבו". בנוסף, אין להתעלם מהעובדה כי באתרי אינטרנט לא מעטים מופיעים שמו של הנאשם ואף תמונתו, ולא נהיר לי כיצד ניתן להתגבר על פירצה רחבה זו. אכן, וכפי שציין השופט א' רובינשטיין בעניין מור כי "אינו דומה מידע לא מוסמך למידע המקבל גושפנקא רשמית... ויש בכך אינדיקציה כללית להגברת המסוכנות". ואולם, במקרה דנן, בשל חשיפתו התקשורתית של הנאשם, לרבות הופעתו בתוכנית "עובדה", לא יקשה לדעת כי אכן מדובר באותו אדם.

22. סוף דבר, הגעתי למסקנה כי אין בחומר המודיעיני ביסוס קונקרטי לטענה לפיה חשיפת זהותו של הנאשם תתרום או תגביר את הסכנה הנשקפת לו. במידה שיתקבל בעתיד מידע מבוסס, עדכני, ואמין, לגבי פגיעה אפשרית בנאשם, חזקה על הגורמים המתאימים, בשב"ס או במשטרת ישראל, כי יעשו את כל הדרוש, על מנת למנוע כל חשש לפגיעה בשלומם ובבטחונם.

לאור האמור, הערעור מתקבל וצו איסור הפרסום לגבי שמו של הנאשם, או כל פרט מזהה אודותיו, מתבטל בזאת.

ניתנה היום, י' בניסן התשע"ד (10.4.2014).

